

Nieuwsbrief

Molenstichting Noord-Brabant

Nieuwsbrief nummer 2018-1. Deze nieuwsbrief verschijnt tweemaal per jaar en wordt verspreid onder alle molenorganisaties in Noord-Brabant, de Adviesraad, alle Noord-Brabantse molengemeenten en alle andere belangstellenden.

Doelstelling

De Molenstichting Noord-Brabant zet zich in voor de ongeveer 130 molens die nog herkenbaar in het Brabantse land staan. Ons doel is het bevorderen van het behoud van molens en restanten van molens in Noord- Brabant.

De stichting wil dit doel te bereiken door:

- het stimuleren van de culturele en educatieve waarde van molens in Noord-Brabant;
- het behouden van streekeigen eigenschappen en taalgebruik met betrekking tot molens;
- het behoud en herstel van een passende molenomgeving;
- het beïnvloeden van het algemeen molenbeleid van alle overheidsniveaus (gemeentelijk, provinciaal en landelijk);
- het fungeren als "contactpersoon" tussen individu (molenaar) en/of lokale molenorganisaties enerzijds en overheid anderzijds;
- het verlenen van medewerking aan provinciale activiteiten en/of evenementen op het gebied van molens;
- het inventariseren van molens en restanten van molens.

Onze website

Graag wijzen wij u op onze website

www.molenstichtingnoord-brabant.nl.

Hij wordt door velen bezocht en wij zijn daar natuurlijk heel blij mee.

Hij biedt ons de mogelijkheid om snel berichten naar buiten te kunnen brengen en alle belangstellenden van actuele informatie te voorzien.

Wij zien, dat de website ook vergemakkelijkt, dat u ons benadert met uw vragen. In de beantwoording proberen wij u zo goed mogelijk te helpen en schakelen daarbij onze molenconsulente en onze Adviesraad in.

Molengidsopleiding (aanvulling)

In onze Nieuwsbrief 2017-2 hebben wij u nader geïnformeerd over de molengidsopleiding.

Dit bericht deed echter geen recht aan een belangrijke betrokkene. Dat willen we hierbij graag corrigeren.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, afdeling Noord-Brabant, heeft indertijd de molengidsopleiding opgezet. Met name bestuurslid Jan van Elteren heeft hier veel tijd ingestoken.

Nadien heeft het Gilde gevraagd of Molenstichting Noord-Brabant hierin mee wilde faciliteren, waarmee wij graag hebben ingestemd. De opleiding blijkt een schot in de roos.

Molenontmoetingsavond

De uitnodiging voor onze jaarlijkse molenontmoetingsavond is inmiddels rondgestuurd naar al onze relaties. Graag willen we er hier ook iets over vertellen.

De avond vindt plaats op **woensdag 25 april a.s.** in Wouw. We zijn gast in molen De Arend, Akkerstraat 11 in Wouw.

Ons programma wordt dan ook geopend met de mogelijkheid van vanaf 19.00 uur een kijkje te nemen in molen de Arend.

Om 20.00 uur begint de bijeenkomst in de molen.

Op het programma staan daar:

- de presentatie van ons jaarprogramma voor 2018
- uitleg over ons jaarverslag en financieel jaarverslag over 2017
- voordracht over de watermolenbiotoop door H. Bleumink
- voordracht over de windmolenbiotoop door E-J. Laméris
- instelling van een molenpenning.

Uiteraard is er gelegenheid om na te praten.

Verderop vindt u nog verdere informatie over enkele agendapunten

Jaarverslag 2017

Het jaarverslag schetst waarmee Molenstichting zich het afgelopen jaar heeft bezig gehouden.

De **zichtbaarheid** van onze stichting was weer een belangrijk onderwerp en met het bijhouden van een moderne website en het uitbrengen van twee nieuwsbrieven per jaar hebben we daaraan hard gewerkt. De molenontmoetingsavond in Gemert werd goed bezocht en zorgde voor een levendige bijeenkomst.

In het kader van het **binden** van de molen aan de gemeenschap heeft de Molenstichting zich ook dit jaar weer georiënteerd op concrete voorbeelden van het bereiken van een breed (organisatorisch en financieel) draagvlak voor de molen. Als een molen ook voor andere doeleinden gebruikt kan worden is de kans op betrokkenheid en dus (financieel) draagvlak veel groter.

Gestart is met een onderzoek naar de mogelijkheden om te komen tot een bidbook voor de **molenbiotoop** voor alle Brabantse molens. Dit is een omvangrijk project waarvoor financiële middelen moeten worden gezocht. Daartoe is ons brede netwerk benaderd.

Gestart kon al worden met het schrijven van een projectplan voor de watermolens.

De molenaar is door plaatsing op de Unesco Werelderfgoedlijst cultureel erfgoed geworden. Molenstichting Noord-Brabant wil aanjager zijn van projecten, waarbij het **ambacht** van molenaar in de etalage wordt gezet.

Contact heeft plaatsgevonden met het Openluchtmuseum in Arnhem. Een project wordt verder uitgewerkt, waarbij molens in het Openluchtmuseum worden gepromoot en een link

wordt gelegd naar molens in Noord-Brabant. Er is veel belangstelling vanuit de Brabantse molens.

Het volledige jaarverslag is te vinden op onze website.

Financieel jaarverslag 2017

Molenstichting Noord-Brabant is een organisatie met weinig eigen middelen.

Voor onze inkomsten zijn we afhankelijk van de jaarlijkse bijdragen, die we vragen van de gemeenten met één of meer molens binnen de gemeentegrenzen.

In 2017 hebben we in totaal € 9.750,00 aan inkomsten ontvangen.

Onze uitgaven zijn hoofdzakelijk administratieve lasten, zoals de kosten van de website, verzekering en vergaderkosten, in totaal € 4.868,88.

Onze bankrekening eindigde daarmee het jaar 2017 met een saldo van € 7.130,80.

Voor bijzondere projecten, zoals eerder de restauraties van molens en nu bijvoorbeeld het bidboek voor de molenbiotoop kunnen we dus een (kleine) eigen bijdrage inzetten, maar zijn we vooral afhankelijk van het verwerven van financiële steun van provincie, waterschap, rijk of andere organisaties.

Molenpenning

Vanuit onze Adviesraad is ons de vraag voorgelegd of het mogelijk is een “molenpenning” in te voeren, zoals die bv in Limburg al wordt uitgereikt.

De molenpenning is een blijk van waardering om de inspanningen van een molenaar in het bijzonder of een plaatselijke molenstichting onder de aandacht te brengen.

“Molenwerk” is immers vrijwilligerswerk.

Deze blijk van waardering kan jaarlijks of tweejaarlijks worden uitgereikt aan een persoon of stichting, die zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor de Brabantse molens én molenaars.

Tijdens de molenontmoetingsavond op 25 april horen we graag van u hoe u hierover denkt. Uiteraard kunt u uw opmerkingen en suggesties ook rechtstreeks aan ons mailen.

De Twee Gebroeders weer tot leven gewekt

Korenmolen 'De Twee Gebroeders' in het tweelingdorp Wijk en Aalburg in het Land van Heusden was ooit één der modernst uitgeruste windmolens in de wijde omtrek. Gebouwd in 1872 door de gebroeders Den Hoet als ronde stenen stellingmolen, als opvolger van een veel oudere standerdmolen. De nieuwe molen werd uitgerust met een gietijzeren drijfwerk, vier koppel stenen, en samen met allerlei andere machinerie was de molen eigenlijk meer een kleine meelfabriek. Nadat de molen begin vijftiger jaren van de vorige eeuw door de

landbouwcoöperatie werd opgekocht en buiten gebruik gesteld, verdween die bijzondere inrichting volledig. Wat overbleef was een lege

huls, die precies een eeuw na de bouw in 1972 in opdracht van Molenstichting het Land van Heusden en Altena door molenmaker Bos weer werd gerestaureerd met slooponderdelen van andere molens. Zo kwamen (houten) spoorwiel en rondsel uit de in 1969 in het Zeeuwse Wissenkerke gesloopte 'De Graanhalm', en kwam het koppel stenen uit 'De Dankbaarheid' in Middelharnis, die de sloopwoede evenmin overleefde. De molen, nu weer 'authentiek' ingericht, draaide slechts voor korte duur, want allerlei problemen, vooral met het kruitwerk, leidden ertoe dat de molen begin jaren '90 alweer stil stond.

In 2003 volgde opnieuw een grote restauratie, deze keer door de firma Straver. Daarna draaide de molen wel regelmatig, maar opnieuw gebeurde er verder vrij weinig mee.

Enkele jaren geleden kwam er een plan om de molen weer in bedrijf te nemen en weer meel te gaan malen. Intussen is de molen alweer bijna een jaar serieus aan de gang, en maalt wekelijks al het tarwe-, rogge- en speltmeel voor de plaatselijke biologische bakkerij van Gerard en Suus Hardeman, die slechts 400 meter van de molen vandaan zit.

Maar voor dat het zover was, moest er nog enorm veel gebeuren. Molenaar Sven Verbeek, die eveneens korenmolens 'De Hoop' in het naburige Veen bemaalt, vertelt: "Toen bakker Hardeman mij meermalen had gevraagd naar biologisch meel van de molen, kwam de gedachte op om dat niet ook in Veen te gaan malen, maar bij hem om de hoek op de Aalburgse molen. Die molen schreeuwde om meer aandacht. Hij stond vol ouwe troep die niks met molens te maken heeft, maalde nooit wat, en de hele ziel was er als het ware uit."

Samen met de andere vrijwillig molenaars werd een plan gemaakt en eerst is de molen opgeruimd en gepoetst. Daarna kwam er een tekening op tafel die oud-beroepsmolenaar Wim van Wijk nog eens heeft gemaakt van hoe de molen vroeger ingericht was. "Natuurlijk kan niet alles meer worden zoals het was, vooral omdat de gietijzeren aandrijving eruit is en in 1972 weer een soort van klassiek is geworden, maar we kunnen wel de hele sfeer van het meelfabriekje weer proberen te benaderen", vertelt Sven.

Zo is inmiddels de schroefmengmachine weer aangebracht, is er weer een buil om bloem te kunnen maken, en wordt er momenteel gewerkt aan de installatie van een elevator c.q. jacobsladder. "De put zat er nog, en ook de kepen in de balken. De put moest eerst helemaal worden uitgegraven, want daar hadden ze het puin van het in 1972 gesloopte motorhok waar ooit de dieselaandrijving in stond mooi in weggewerkt."

Begin dit jaar werden ook de molenstenen vervangen. Sven: "De stenen die er in lagen waren rasechte voerstenen, en eigenlijk niet erg geschikt om mooi tarwemeel mee te malen.

Gelukkig was een bedrijf uit Wijk en Aalburg, Van der Pol (diepvriesdegen producent) bereid een nieuw koppel stenen te sponsoren. Die zijn gemaakt door de Brabantse stenenmakers vader en zoon Henk en Herjan van Vugt. De oude stenen zijn weggegeven, en krijgen een mooi derde (!) leven bij het maalvaardig maken van de pas opgeknapt korenmolen in het Gelderse dorp Dreumel, ook in het rivierengebied.

Inmiddels draaien de wieken van De Twee Gebroeders meerdere dagen per week in het rond om o.a. bakker Hardeman van voldoende meel en bloem te voorzien. "Het is wel aanpoten, want nog niet alles in de molen is klaar", aldus Sven. "We moeten zonder elevator nu nog alles met het luiwerk verplaatsen, en ondertussen zijn we tussen het maalbedrijf door ook nog volop aan het restaureren. Daarbij moet ook de hulp en de inspanningen van de andere molenaars, en met name Erick van den Hoek en Johan van Rijswijk, genoemd worden. Samen maken we er wat van!"

In de loop van het jaar zal de molen die verder in prima staat verkeert nog worden opgeschilderd, dan staat ook de buitenkant er weer helemaal fris bij. "Dat staat meteen fotogeniek, want er moet natuurlijk ook nog een soort van opening komen van De Twee Gebroeders 2.0", zo besluit Sven. "Wanneer dat is, wordt nog bekend gemaakt. Eerst nog een poosje hard doorwerken!!"

<p style="text-align: center;">Meedoen!</p> <p>Heeft u iets te vertellen over uw molen of over andere zaken rondom de molen, heeft u er misschien ook nog wat leuke foto's bij?</p> <p>Stuur ze ons!</p> <p>We zetten ze in elk geval op onze website en voor zover er ruimte is, ook in onze nieuwsbrief, die twee keer per jaar verschijnt.</p> <p>U kunt uw bijdragen toesturen via onze website of via onderstaand mailadres van onze secretaris André van der Vleuten.</p> <p>Wij rekenen op u!</p>	<p style="text-align: center;">Molennieuws</p> <p>Stichting Levende Molens, Roosendaal</p> <p>Op 1 januari j.l. lanceerde Stichting Levende Molens uit Roosendaal een geheel vernieuwde website. Deze is te vinden onder www.molencentrum.nl</p> <p>De stichting stelt zich ten doel om de traditionele wind- en watermolens alsook rosmolens, te behouden als levende werktuigen van een kleinschalige en duurzame economie. Onlosmakelijk daarmee verbonden is het streven naar een geschikte molenbiotoop in de vorm van voldoende windvang en een goede waterhuishouding. Tevens is er aandacht voor het aloude ambacht van de molenaar. Dit molenbehoud gaat in de visie van de stichting hand in hand met molenstudie: het vergroten van de kennis over de techniek, de geschiedenis, functies, bouwwijzen et cetera van deze archaïsche werktuigen. Ook ziet zij een samenhang met aspecten als milieubehoud en gezonde voeding.</p> <p>Wij maken u graag attent op deze website.</p>
<p>Bestuur Molenstichting Noord-Brabant</p> <p>Voorzitter: Fons Naterop</p> <p>Bestuursleden: Jan Pommer Pierre Bos Driek van de Vondervoort voort Bastiaan Snoek Joseph Vos</p> <p>Secretaris: André van der Vleuten</p> <p>Adviseur: Marloes van de Hei</p> <p>Secretariaat</p> <p>André van der Vleuten Gemeentehuis Boekel Postbus 99 5427 ZH Boekel andre.vandervleuten@boekel.nl</p> <p>www.molenstichtingnoord-brabant.nl</p>	<p>Molenconsulent</p> <p>Onze molenconsulent Marloes van de Hei heeft, zoals u weet, afscheid genomen van Molenstichting Noord-Brabant, maar gelukkig niet van de molens!</p> <p>Ze werkt nu bij Erfgoed Brabant, maar nog steeds met het aandachtsgebied molens. Daar is zij voor de Molenstichting voor gemiddeld 1 dag per week beschikbaar voor ondersteuning en advisering.</p> <p>Zij blijft dus nog steeds voor u en ons beschikbaar.</p> <p>Marloes is bereikbaar via marloesvandehei@erfgoedbrabant.nl of 06-51404989.</p>